

Průzkum předčasu

Pak jsem ještě na chvíli usnul, ale už jsem moc klidně nespál. Ráno jsem se probudil a přemýšlel, co mi ten sen měl dát, jestli to bylo nějaký poselství a jestli jsem ho měl pochopit. Nechápal jsem samozřejmě nic, ale nemohl jsem se zbavit dojmu, že to nebyla jen nějaká blbost, noční můra. Nikomu jsem o tom snu neříkal, ještě by si mysleli, že jsem magor ... a dost možná by měli i pravdu. Zkrátka jsem to radši nikomu nevykládal. Komu vlastně?

I v práci jsem na to myslel, ať už jsem mluvil s kýmkoli, ať už jsem dělal cokoli, pořád jsem byl na začátku té jednosměrné dálnice, pořád jsem viděl ten plakát se známou tváří a neznámou *hotentotštinou*. A nějak tak jsem se dostal až k tomu, že jsem začal myslet na všechno, co bylo; napřed se mi jen začaly z paměti vynořovat tváře lidí, který jsem znal, a pak mě to nějak úplně pohltilo. Byl jsem na začátku jednosměrné dálnice. Co vlastně jiného je život?

1. Holky, kytary a nachtigal...

Asi v sedmičce nebo spíš v osmičce jsme s Petrem začali chodit do Liboce, kde bydlely dvě naše spolužačky – Iveta a Dana. Kytary je moc nezajímaly, ale myslím, že jsme je zajímali my (tehdy jsem byl ještě dost neskromnej, jak už tak pubertáči bývají). Někdy s náma byl ještě David, ale ten se čím dál víc věnoval svému ragby, takže se tam vyskytoval dost zřídka. Docela jsme se vyblbli – chodili jsme krást jabka, koupat se do hnusně špinavého rybníka, jezdili na kole, venčili psa. Psů tam vůbec byla spousta. A taky jsem fotil, měl jsem svůj první foťák a ve fotokroužku jsem si pak dělal fotky a nosil je těm všem. Byla to dobrá doba. Houby nám vadilo, že jsou nějaký komunisti, protože tehdy pro nás byli blbci všichni starší a staří, a tak ani s demokratama by to nebylo jiný. Když nějakéj můj vrstevník říká, že mu někdy ve 13 nebo 14 letech vadili komunisti, nevěřím mu. Nic jiného jsme neznali, bylo to pro nás normální. Kašlali jsme na nějakou politiku, ta byla pro dědky. A navíc – když jsme třeba poslouchali desky Kryla – jsme se mohli tvářit hrozně důležitě, bylo to přece *zakázaný*...

Tahle partička, to byli lidi, který kašlali na to, jestli mám nebo nemám na nose blbý brejle. Tehdy jsem je za to všechny obdivoval a měl rád. Nevím, jestli měli rádi oni mě, o tom se přece nemluví. Ale vypadalo to, že asi jo. Samozřejmě jsem se do Ivety zamiloval, ale to bylo už asi podesátý, protože jsem ji miloval (pokud se to tak dá říct) vlastně celou základku. Iveta byla první holka, od který jsem dostal opravdovou pusu, bylo to ve čtvrtý třídě, v březnu, kdy najednou napadlo hrozně moc sněhu, a oba jsme se děsně styděli. A taky jsme se s Ivetou učili na přijímačky, protože ona měla jít na strojárnu a já na gympl. Počítali jsme přitroublý příklady z nějaký sbírky úloh a taky

dělali rozbory z češtiny. Já jsem jí vysvětloval češtinu, ona mně matiku. A dny utíkaly a najednou tu byl konec osmičky. Na ty svoje školy jsme se nakonec všichni dostali. David šel se mnou na gympl, stejně jako pár dalších spolužáků...

Jeli jsme na třídní výlet do Veselí nad Lužnicí. Když jsme procházeli tím ospalým městečkem a bylo kolem poledne, jednak jsme umírali vedrem a jednak mě naprosto dostaly názvy ulic – třeba Husákova, Stalinova a tak. Nevím, jestli to nebyl nějaký fór, ale prostě tam fakt byly. Co ulice, to jeden komunistickéj protivnej dědek, kterej to neměl v hlavě v pořádku. A Husák ještě žil a byl prezident. Už jsem se tehdy zajímal o dějiny, tak jsem ty dědky znal, jenže samozřejmě jsem nevěděl úplně všechno. Občas jsem v podkroví doma poslouchal Svobodnou Evropu na takovém starém elektronkovém rádiu; to byl totiž jedinej přístroj, na kterým to šlo, protože mu byla naprosto ukradená nějaká rušička. Byl jsem z toho zmatenej, protože ve škole říkali něco jinýho a na Svobodce taky. A taky tam hrál Karel Kryl a jiní písničkáři a bylo léto roku 1989 a jeli jsme na výlet.

Měli jsme takovou potrhlou hru. Pořád jsme říkali „*nachtigal*“ – až později jsem zjistil, že je to německy „slavík“ – říkali jsme to pořád a na všechno. Ještě jedno takový slovo jsme měli – „*nachtodur*“. To ale bezpečně, na rozdíl od toho prvního, neznamená vůbec nic. Byli jsme pubertáči a blbli jsme. David třeba šel do trafiky a pravil: „Máte *nachtigal*?“, prodavač nechápavě vrtěl nad tou novinkou hlavou, načež jsem do krámu vstoupil já s otázkou, jestli mají aspoň *nachtodur*...

„Nemám ani hovno!!!“ řval prodavač a my se za všeobecného veselí klidili pryč. Hej boy, to byla sranda. *Veselí ve Veselí* (nad Lužnicí). Možná to byla docela obyčejná prdel, jenže to bych asi psát neměl (i když je to pravda).

Bydleli jsme v nějakým sportovním areálu a učitelky dost daleko od nás. Když to vidím dneska, jak pomalu desetiletý děti chlastají, musím říct, že tam nikdo fakt neměl ani pivo. Kdyby tam nějaký bylo, byl bych jako největší *delikvent* určitě u toho. A přitom jsme se mohli napájet dle libosti, protože naše učitelky byly už starší paní a nechodily nás moc kontrolovat – měly to dost daleko. A taky jim to možná bylo celkem jedno, přece jen už leccos zažily a měly to na háku. Ale nerad bych, aby to vyznělo jako to, co říkali staří a co jsem vždycky nesnášel: *když jsme byli my mladý, bylo to všechno lepší*... Nechci to vůbec hodnotit – prostě byla jiná doba a děti nepily. Nebo aspoň ne ty, které jsem znal. Koho jsem vlastně ale znal? Kdo koho vůbec opravdu *zná*?

Byly tam vlastně jen 2 pokoje, v jednom holky, ve druhým kluci. Normální noclehárna. Měli jsme nějaký odposlouchávací přístroj, kterej vyrobil Petr z telefonu, a dali holkám do pokoje mikrofon a pak se děsně řezali, když jsme slyšeli, že *Robert má dobrý triko*, že *to zeli bylo hnusný*, že *Katka už „to“ dostala* a tak. A taky jsme hráli, jednak na kytary (s Petrem a trochu i s Jirkou) a jednak

karty. Jenže ty já moc neuměl, nikdy jsem nevěděl, jak si mám vsadit, tak jsem vždycky ty desetníky prohrál. Ale stala se mi tam velká věc – přestal jsem se bát hrát sám a dokonce jsem i zpíval! Najednou jako by mi někdo řekl, ať se na všechno vykašlu, že odvážnému štěstí přeje. A tak jsem najednou u ohně začal hrát písničky, který jsem si do té doby troufnul hrát a zpívat jen sám doma, hrál jsem Olympiky a Brontosaurusy, hrál jsem. Byl jsem holt už *velkej* kluk.

Z toho Veselí jsme se byli podívat v Třeboni. Nikdy předtím jsem tam nebyl a to město mi přišlo úžasný, i když na krásný budově pivovaru Regent byla obrovská rudá hvězda, i když jsme měli hnusnej oběd a číšníci nám nepokrytě dávali najevo, jak moc jim jdeme na nervy... Dostali jsme pak rozchod. Na náměstí je nějaký nákupní středisko, kde jsem si koupil velkou láhev limonády. Skleněnou, to se rozumí, jiný lahve na limonády nebyly (vlastně byla Pepsi vyráběná v JZD Slušovice, jenže ta stála 25 korun a ty já neměl). Pak jsme se šli ještě podívat nahoru do prvního patra, a když jsme se vraceli, šel po špatný straně schodů dědek s holí. Chtěl jsem se vytáhnout před ostatníma, chtěl jsem bejt *king*, a tak jsem mu dost drze řekl, že se *chodí vpravo*. Děda neřekl nic, ale když jsem ho míjel, holí mi podrazil nohy a já na hladkém mramoru uklouzl, udělal pár kotrmelců a skončil dole v kaluži lepkavý limonády a ve střepech. Ani se neohlídnul a šel dál... Byl to dědek – flegmatik.

„Ty vole, teče z tebe krev...!“, řekl mi David, když jsem se trochu sebral a postavil na nohy. Hlava mě bolela, jak drkotala po schodech, ale o rozřezaný ruce jsem se dozvěděl, až když mi to řekl. Přišla uklízečka a beze slova uklidila bordel, kterej jsem tam udělal. Co vlastně měla těm *fakanům* z Prahy vykládat, když Pražáci dělají bordel kamkoli vlezou? Byl to fakt nechutnej mix – žlutooranžová limoška s blbým jménem Broňa, střepy a krev na bílým mramoru nákupního střediska. Pak jsem dostal od nějakýho vedoucího toho krámu obvaz a doporučení, ať padám k doktorovi nebo ať jdu někam do prdele. Byl to zkrátka takovej socialistickej lidumil. Šli jsme napřed za Davidovou mámou, která s námi byla jako zdravotnice (ale hlavně jako kámoška těch našich učitelek), ta se poněkud vyděsila, ale místo k doktorovi jsme šli jen do lékárny, kde mi to vyčistili, zalepili a pořádně zavázali. Když tu ránu asi za týden viděla moje dětská doktorka, začala vyvádět, jak je možný, že mi to nezašili. Fakt je, že to byla docela dobrá rána, byl jsem na ni pyšnej. Ale teď chápu, proč mi to nezašili – učitelky a ani Davidova máma nechtěly mít průser, nechtěly jít se zraněným harantem k doktorovi, když to byl výlet, když všechno končilo a když bylo léto... Jo, teď je chápu, ale stejně bych to jako ony neudělal...

Odpoledne jsem se s rukou v igelitáku koupal v rybníku a ještě teď si pamatuju na ten jejich blaženej výraz, že se nic moc hroznýho nestalo. Myslel jsem, že mě mají rády, že se jim ulevilo, že to vlastně dopadlo docela dobře, ale teď vím, že měly rády hlavně sebe a svou – pokud možno *bezprůserovou* – pedagogickou dráhu. Chápu to, fakt. A nemám proč se na ně zlobit, když jsem přece

neumřel. Já se vůbec na málokoho zlobím, nestojí to za to. Vždycky si na to ale vzpomenu, když jdu třeba k doktorovi a ten se mě začne hrozně soucitně a *psychologicky* ptát, jestli jsem někdy neměl *nějaké problémy* (to jako jestli jsem se nepodřezal, že jo).

Nejlepší z celého výletu byla cesta vlakem domů. Hráli jsme na kytary (pořezaná ruka mě pekelně bolela, ale na to jsem kašlal) a všem už bylo úplně jedno, že mám ty brejle, že dělám bordel, neučím se a projde mi to, už jsem věděl, že mě vzali na gympl a těšil jsem se na ty nové lidi, na nové písničky a na všechno, co jsem si vůbec neuměl představit, jen jsem se viděl jako *gymplák*, který jsem vždycky obdivoval za to, jak vypadali dospěle a samostatně, jak nosili lennonky a kožený žebradla, jak poslouchali rock, hulili startky a marsky a všichni jim mohli leda vlízt na záda... Ale taky jsem se toho samýho bál – bylo mi 15 a nevěděl jsem, do čeho jdu. Od koho jsem to taky mohl vědět? Já neznal nikoho, kdo chodí na střední, natož na *prestižní gymnázium*. No a taky jsem nechtěl chodit do jiný školy než Iveta, ale to se mi nesplnilo, protože na tu strojárnu jí vzali. Se mnou na gympl měl jít Petr, Jirka i David, tak jsem si myslel, že se neztratím. No a neztratil. Zatím. Vlastně ne. Ztratil jsem se mockrát – ale vždycky se zas nějak našel.

Tohle byla doba, kdy jsi začal nad vším moc přemýšlet, Michale. To je ten zlom, ta hrana. Najednou i sebemenší věc byla materiálem, nad kterým se dá hodiny a dny přemítat. Pamatuješ, jak ses často v noci bál, že už za čtyři roky budeš muset jít na vojnu? Jak jsi kvůli tomu třeba týden nespál? A jak sis říkal, že v roce 2000 už budeš starý, když Ti bude 26?

Jo, bál jsem se, že půjdu na vojnu, protože na nějakou buzeraci a na věci jako pochodový cvičení, plynový masky a všechny ty zelený kraviny mě nikdy neužilo. Jo, nechtěl jsem bejt starej a věděl jsem, že stejně jednou budu. Celý noci jsem nad tím přemýšlel. A taky nad tím, že třeba na tu školu, o který se říkalo, že je nejlepší v Praze, a na kterou jsem šel jen proto, že jsem jí měl skoro za rohem, že třeba na tu školu nebudu stačit, že jsem hloupej a jen se to zatím nepoznalo. Že mě vyhoděj a budu mít ostudu, nebo tam přijdou na to, že opravdu nemám v hlavě nic, co by mi dávalo právo tam chodit. Myslel jsem, že je ta škola hrozně těžká, asi jako si myslí každěj, kdo jde někam, kde to nezná.

A o prázdninách bylo hnusně, byl jsem na táboře, kde si pionýři hráli na skauty, byl jsem doma a pořád, pořád a pořád jsem myslel a už tehdy jsem věděl, že to přece nemůžu nikomu vykládat, že by se mi smál nebo že bych se nějak shodil (teď už je mi to jedno). Když jsem se sešel třeba s Petrem nebo Davidem, dělali jsme machry a říkali, jak ten gympl zvládneme levou zadní a tak, ale v duchu jsme se všichni báli, teda aspoň já určitě. Kluci vlastně možná ne, protože ti to možná na háku fakt měli. To jen já furt něco řešil. A tak mi uběhly prázdniny.

Možná že až tak rychle neuběhly, jen si nepamatuješ, co jsi dělal, už je to přece dávno. Mohl by sis něco více či méně věrohodného vymyslet, mohl bys říkat, že jsi jezdil na kole, chodil na třešně, tajně kouřil marsky za pět korun, mohl bys říkat, jak jste se u Davida dívali na sovětskou barevnou televizi, která měla všechny barvy do zelena, a volali na vymyšlená čísla, ale třeba by to nikoho nezajímalo. Koho by to vlastně mohlo zajímat... a koho by to mělo zajímat... koho zajímáš ty...?

Je to problém. Já si toho vlastně moc nepamatuju, i když někdy mám dojem, že si toho pamatuju až moc. Pamatuju si třeba, jak jsem měl bolavý prsty od kytary, protože jsem se učil barré a vůbec mi to nešlo, jak jsem jí nadával do *pruhovanejch sviní* a jak jsem jednou ráno vzal kytaru do ruky a vystříhnul úplně super *barréčko*. Už to nebolelo, šlo to samo. Ale to bylo ještě před tím výletem do Veselí.

Pamatuju si taky, jak jsme byli v sedmičce na horách a jak mi docela šlo lyžování a jak jsme večer poslouchali kazety Queenů, jak jsme chodili k holkám na pokoj a jak mi Iveta poslala psaníčko, který možná ještě někde mám, i když jsem ho možná taky už ztratil nebo vyhodil. K čemu by mi teď vlastně bylo? Stejně si ho pamatuju. Pamatuju si toho teda asi fakt hodně. Ještě třeba to, jak jsem se s někým pral a jak jsem za to nemohl, protože se mi smál a musel jsem se přece aspoň trochu bránit a slova byly na hovno, jak na mě učitelky řvaly, že mě jednou zavrou, že takovýho lumpa ještě neviděly a že jednou určitě někoho zabiju a že rostu pro šibenici (trest smrti se ostatně tehdy ještě pořád dával).

A jednou jsem po takový bitce i brečel, protože tý nespravedlnosti bylo už moc, protože jsem se předtím pral proto, že mi kluci vymačkali tempéry do učebnice, abych to prej jako ten *šprt* měl správně barevný (dostal jsem jako jedinej z celé třídy jedničku z docela těžký písemky, myslím, že byla z přírodopisu) a já jsem se přece nemohl neprát. Vyhrál jsem a pak jsem brečel – divný, ne? A ty báby se mě na ten důvod ani jednou nezeptaly, jen psaly svejma červenejma propiskama takovým tím učitelským rukopisem (nikdy jsem nepochopil, jak to, že psaly všechny stejně...) další poznámku. *Pere se, bezdůvodně ubližuje spolužákům a ničí jejich věci*. Kdo komu tady do hajzlu ubližoval??? Ani doma jsem to neřekl, protože jsem měl tehdy dojem, že by mi ani rodiče nevěřili, i když jsem jim mohl přece ukázat zničený učebnice... Nešlo o ty knížky, byly státní a stály pár korun, šlo o ten pocit.

Nepamatuju si ale třeba, jak jsem se cítil, když jsem neměl co dělat. Možná si to ale nepamatuju proto, že jsem pořád měl co dělat a kam chodit. Dřív vždycky někde někdo byl, a když nebyl, tak se prostě brzo objevil. Nikdo nevysedával doma u TV, protože tam dávali samý hovadiny, nikdo neměl počítač, video měli tak 3 lidi a videokazeta stála asi čtyři sta. Byla to holt jiná doba. Tu nepřetržitou přítomnost někoho někde bych bral i teď, to bych bral pořád. Pár mých opravdových kamarádů mi vyplňovalo celej velikej svět.

Ještě mi vlastně o prázdninách umřel děda. Umřel dvakrát. Jednou v srpnu si ráno vyčistil boty, protože byl ze starý školy a boty si čistil denně, oblíknul se a chystal se do krámu. Byla sobota. Najednou se mu udělalo tak hrozně zle, že si musel lehnout a máma mu volala sanitku. Sanitka přijela dost rychle, ještě s nima děda mluvil a popisoval, co mu je... Najednou se začal dusit, napjal se jak luk a umřel. Pomocí takovejch těch žehliček mu dávali elektrický šoky a nějak ho oživil, odvezli ho do nemocnice na Strahov a pak už jsem ho nikdy neviděl. Z kómatu se děda už nikdy neprobral a definitivně, vlastně podruhý, umřel v říjnu. Ten den jsem seděl a snad 5 hodin jsem si prohlížel diáky, který děda nafotil za 25 let. Jo, bylo mi smutno. Něco končilo. Jenže ono vlastně neustále něco končí. A někdy místo toho ani nic nezačíná, i když moudrý básník Jaroslav Seifert tvrdil, že jo...

2. Písničky, chmelový keře a jointy

Prvního září přšlo, první den školy totiž přší skoro vždycky. Nebo je aspoň hnusně. Šel jsem jiným směrem než předchozích 8 let, šel jsem na ten gympl. Náš třídní se jmenoval Slavík (neboli *Nachtigal*, to bylo skoro jako znamení...), hned nás začal strašit, že ta škola je hrozně těžká, že se budeme muset pořád učit a že bysme si měli založit třídní klub SSM. Hlavně do toho posledního se nikdo moc nehrnul. Ve třídě nás bylo asi 35, oproti základce hrozně moc, všichni jsme byli zaražený a báli jsme se. A třídní furt mlel a mlel. A pak jsme dostali rozvrh a začalo to učení. Nebyla to taková hrůza, až na matiku, na kterou jsme měli právě třídního. Myslel jsem, že to nikdy nepochopím, a ráno v den, kdy jsme měli matiku, se mi cestou dělalo mdlo a málem jsem zvracel strachy, že mě třeba vyzkouší a já budu úplně dutej. Nešlo mi o ty známky (o ty jde stejně vždycky hlavně rodičům), ale o to, že jsem si sám o sobě začal myslet, že jsem hloupej; a bál jsem se, že to všichni poznají. Chtěl jsem se to naučit, ale fakt jsem ten jeho výklad nepochopil, což se mi pak v matice stávalo pravidelně. Přitom na základce jsem byl pomalu matematická hvězda. Jenže tady, na tom slavném gymplu, jsem poznal, když je někomu špatně strachy. Od té doby matiku a čísla a vůbec přírodní vědy nijak zvlášť nemusím. Pak se to ale samozřejmě nějak samo urovnalo, dokonce mi na té škole začalo být úplně fajn. Jenže na začátku jsem to nemohl vědět, za roh nikdo nevidí.

Uběhlo září a říjen a jednou asi ve středu se na stromě před školním vchodem objevil plakátek, který zval všechny studenty na velký shromáždění k uctění památky Jana Opletala, co ho zamordovali nacisti za války. Byl to zvláštní plakát – malovaný rukou a kopírovaný, žádný ty kecy jako „*MV SSM zve na...*“, protože kdyby to tak bylo, nebyl by plakát před školou na stromě, ale uvnitř na nástěnce a účast by byla asi i povinná. Mělo se to konat na Albertově. Nakonec jsem se tam v ten pátek 17. listopadu šel na chvilku podívat, protože o tom mluvili i na Svobodný Evropě a tý jsem tak nějak věřil. Ale nebyl jsem tam do konce, protože jsem musel bejt brzo doma.

Takže žádnou nakládačku jsem na Národní nedostal, jen jsem to viděl v TV (to ale až později) a hlavně poslouchal v rádiu na SE. U nás říkali všichni ti komunisti, že to bylo vystoupení protisocialistických živlů, na Svobodce zase, že to byl normální výprask. Tehdy mi ti komouši začali vadit, protože jsem o tom slyšel od těch, co tam byli. Od těch, co je zmlátili. Najednou jsem věděl, kdo lže. V pondělí se ve škole mluvilo jen o tom pátku, říkalo se, že tam policajti někoho i zabili, vůbec se neučilo.

A pak se naše škola připojila ke studentský stávce, mělo se diskutovat a tlačit tím na komunisty, aby se vzdali moci. Jeden den z toho prvního tejdne jsem zůstal doma, máma mi napsala omluvenku, protože jsem si to všechno potřeboval nějak srovnat ve své zmatené hlavě. Protože jsem tomu nějak nerozuměl, potřeboval jsem chvíli sám přemýšlet. Nechápal jsem, že tátové dvou mých docela fajn spolužáků jsou u StB, že pronásledují a špiclují, že zakazují písničkářům hrát a básníkům nebo spisovatelům psát a mluvit, že zavírají lidi... (Mimochodem, pánové dneska v pohodě žijou, komunistickou partaj samozřejmě rychle opustili, jeden podniká a druhý je u BIS nebo nějaký jiný hrozně tajný služby, takže o hodnotě nějakých lustračních osvědčení si právě díky těmhle pánům ex-soudruhům z StB myslím svoje...).

Nemohl jsem pochopit, že mně a nám všem vlastně od narození lhali o tom, že bez KSČ to nejde a že ta strana jsou úplný andílci a géniové. Neuměl jsem si srovnat to, že třeba moje babička byla u komunistů snad 50 let, byla za to i v koncentráku, a na rozdíl od těch papalášů, co vládli (byli to celej můj život furt ti samí voskoví panáci), z toho nikdy nic neměla, leda tak víc práce, protože zatímco ona tomu věřila, pro jiný to byla jen snadná cesta ke kariéře a koneckonců taky ke slušnému majetku. Ze všeho nejmíň jsem ale viděl do toho, kdo je vlastně kdo. Nechápal jsem, že náš třídní se najednou raduje z toho, že nikdo nejsme v tom SSM, že je najednou demokrat a že nás už nestraší... Ale stejně to u nás projel, nikdo mu už nic nevěřil a za rok z naší školy vypadl a z kandidáta pro vstup do KSČ se stal zástupcem ředitele Arcibiskupského gymnázia... Jo, divný věci se děly. Teď je ředitelem nějakýho vydavatelství dětských knížek. Nebo už možná ne a je ještě výš...

I se mnou se děly divný věci. Na základce jsem měl pověst nejhoršího lumpa, takovýho nepolepšitelného recidivisty. Ale měl jsem fakt dobré známky, pořád vyznamenání a tak. Samý jedničky ale nikdy. Na gymplu jsem měl známky už horší, hlavně proto, že mi prostě začaly hodně vadit přírodní vědy všeho druhu. A tak jsem začal mít trojky, čtyřku ovšem nikdy. Moc jsem se neučil, protože jsem se učit neuměl. Jenže jsem se to stejně časem musel naučit. *Učit se učit*, to zní fakt blbě, ale je to tak. To ale nebyla ta hlavní změna.

Hlavní změnou bylo to, že jsem najednou byl docela *hodnej kluk*, už ne lump. Nevím, jak se mi to povedlo, možná mi hlavně pomohlo to, že tam nebyly ty zdegenerované učitelky ze ZŠ, který si jednou člověka někam zařadily, a už se to s ním vezlo. Prostě jsem se stal hodným studentem a ještě jsem hrál na *tu kytáru*, takže jsem měl docela dobrou pozici u učitelů, který byli hodně jiný než na *tý dětský škole*. Dalo se s nima mluvit, a to nejen o škole a učení, prostě jako s lidma. Třeba o muzice. A někteří dokonce nechtěli, aby jim někdo říkal „soudruhu profesore“, což bylo v *tý době* vlastně povinný oslovení. Vyloženě nám to někteří z nich zakazovali, zatímco jiní to zas vyžadovali.

Jednou jsem se takhle – okouzlen tím, že se mnou dokonce i učitelé normálně komunikují – málem navezl do prima průšvihů. Měli jsme mladou češtinářku, učila snad první rok, vypadala dobře a byla taková celkem chápavá a tolerantní – takový učitelky jsem na základce neměl (vlastně jen jednu a tu dost rychle vyhodili, protože řekla někde něco, co neměla). Bavili jsme se v jídelně o hudbě a já se vyťasil s Krylem – že ho mám rád, že se snažím ty písničky hrát a tak. A jestli chce, že jí pustím jednu super kazetu. Byla to *Karavana mraků* a *Rakovina*, dvě Krylovy desky. Byl říjen 1989. Úča poslouchala s očima navrch hlavy, říkala, že to v životě neslyšela a chtěla tu kazetu půjčit, jenže to jsem nemohl, protože nebyla moje. Slíbil jsem jí to nahrát a pak jsem šel domů. Zdálo se mi, že se tváří tak, jak v hodinách nikdy. Jmenovala se Lenka Pitrová... a její táta byl soudruh předseda český vlády, takže komunista jak bič. Právě on to byl, kdo v listopadu 1989 vykládal v TV, jak ta „*nepovolená demonstrace byla jen štvavou akcí protisocialistických žvlů, ke kterým se žádný slušný občan nemůže s čistým svědomím připojit*“ nebo nějaký podobný žvásty. Možná tomu i věřil. Ale bylo to marný, soudruzi už byli v hajzlu. Jenže ještě před tím jsem jeho dceři pouštěl nahrávky, které byly hlavně proti takovým jako její otec. Tehdy se za takové věci jako byly zakázány nahrávky (říkalo se tomu *šíření štvavé západní propagandy*) ze škol běžně vyhazovalo. Mohla mi to bleskově zařídít a nebyl bych první ani poslední. Ale myslím, že tahle „*soudružka dcera*“ tak docela soudružka nebyla, že se prostě nepotatila. Když jsme se o tom Krylovi a taky Nohavicovi bavili, souhlasila se mnou, že co není výslovně zakázáno, je povoleno. Byl jsem naivka – a ona možná taky, třeba to s tatíkem vůbec neměla jednoduchý. Mohla docela klidně sedět někde v nějakým divným sekretariátu (kde se nedělá vůbec nic), vůbec nemusela učit na škole – děti mocným rodičů se zpravidla jen vezly. Ona byla asi jiná. Ale nevím, třeba se pletu. Pak přišel ten slavný listopad 1989 a milá soudružka profesorka na konci prváku zmizela, prý na mateřskou. Už jsem jí pak nikdy ani nepotkal. Nebo potkal a nepoznal. Nevím.

A spolužáci byli jiný, nikomu už nevadily můj brejle. Asi taky proto, že tam brejle nosilo víc lidí. A když někdo něco o brejlích říkal, říkal to ze srandy a já se díky tomu trochu líp naučil utahovat si sám ze sebe, což je vlastně docela dobrý. Už jsem se nebral, protože jsem se vlastně nikdy nebral rád, a teď jsem navíc fakt už nemusel. Gympl se mi začal líbit.

Jako třída jsme se asi nejlíp navzájem poznali na lyžařském kurzu. Jeli jsme v lednu do Oberwiesenthalu ve Východním Německu, který se zrovna připravovalo na to, že už východní moc dlouho nebude. Ale ještě platily východní marky a všechno bylo skoro pořád při starém. Bydleli jsme v nějakém maxihotelu, kterej se ještě pořád jmenoval podle nějakýho komunisty, snad Karla Liebknechta, měli jsme jen 1 patro asi z 12. Sníh nebyl. Zato jsem měl s sebou kytaru a spoustu naučených písniček od Kryla, protože jsem si před tím opatřil všechny jeho nahrávky. Opatřování nahrávek bylo docela dobrodružství. Často jsem se dozvěděl, že někdo něco má, a šel za ním, i když jsem ho neznal. Gympl byla docela dobrá komunita, byli jsme na jedné lodi. Uměl jsem toho hodně, chyba byla, že jsem moc nehrál nic jinýho. Ale stejně jsme seděli dlouho do noci u kytary, hrálo se, povídalo a měli jsme takovej kolektivní pocit, že to máme na háku, že nás čekaj samý dobrý věci – volby, svoboda, cestování, samozřejmě okamžitý bohatství a věci, jaký mají na Západě, a taky lásky a všechny ty věci, o kterých jsme pořád mluvili a mluvili, protože jsme vlastně nic moc jinýho ani dělat nemohli a neuměli. Nikdo nás nehonil spát, byla to pohoda. Místo lyžování jsme chodili do bazénu a taky na procházky, byli jsme na výletě ve městě Annaberg-Buchholz, což bylo dobrý v tom, že jsme zpátky jeli strašně loudavou, ale krásnou úzkokolejkou taženou parní mašinou.

Na lyžáku jsem vypil své první celý pivo – a vysloužil jsem si za to opovržení většiny spolužáček, protože pivo podle nich pili jenom blbci. Byl to magdeburskej ležák a byl hnusnej, hnusnej a ještě jednou hnusnej, ještě asi víc než veškerý tehdejší východoněmecký potraviny. Ale protože všichni sledovali, jak piju, musel jsem to dopít. V duchu jsem si říkal, že nechápu, jak někdo může pít pivo, něco tak odpornýho. Ale dopil jsem. Na horách jsem si získal takovou podivnou pověst, která se mě pak držela skoro pořád – že totiž hraju, piju a jsem na ženský. Jenže to bylo jinak: hrál jsem, to je fakt, vypil jsem jen to jedno jediný pivo a moje hraní vždycky chtěly poslouchat spíš holky a já si na žádnou z nich nikdy nic nedovolil, tak nevím, proč se to vlastně vůbec říkalo. Hej boy, ale byl jsem „*ten s kytarou*“, jak jsem chtěl bejt dřív, když jsem musel chodit hrát na piáno.

Tehdy v NDR jsem taky byl prvně na opravdový dospělácký diskotéce, kde nechyběla ani ta velká koule se zrcátkama. Půjčil jsem si na to od jednoho spolužáka mikinu s nápisem Amsterdam. Ale stejně mi nepomohla – děsná hudba, drahá (a hnusná) limonáda Karena (a na další pivo jsem si fakt už netroufal). Už tehdy jsem netančil ani v sebeobraně, takže vlastně teď nevím, proč jsem tam šel; asi aby mi něco náhodou neuteklo. Neuteklo, protože nemělo co. Od té doby mě na diskotéku nikdo nikdy už nedostane (vlastně se to od té doby stalo ještě dvakrát, ale to už nebylo dobrovolně).

Pomaloučku se dostávkovalo, hodně lidí, jako třeba Karel Kryl, se vrátilo a všechno se začalo měnit. My, zvyklí na to, že hajzlpapír a hromada dalších věcí je prostě nedostatkový zboží, jsme se

najednou mohli – se směšně malým limitem na výměnu valut – jet podívat na Západ. V Mnichově jsme se spolužáky prolézali snad každéj obchoďák, u pomníku Maxmiliána Bavorského jedli řízky a pořád si říkali „ty vole... ty vole...“. Kluci i já jsme byli naprosto hotoví. Ne jenom z těch věcí všude, z těch aut, který jsme znali jen z obrázků, nejen z hajzlpapíru v deseti barvách a vůních, ale třeba i z toho, že teplouši se vedli na ulici za ruku a všem to bylo jedno, z toho, že uprostřed Mnichova je ruský knihkupectví a nikoho to nesere, prostě ze svobody, kterou jsme si právě od teď uměli úplně malinko představit. Dojem z jakýkoli svobody nás opustil v autobuse, když řidič cestou od hranic domů ani jednou nezastavil, protože prej přijedeme pozdě a on už má padla. Takže jsme se málem všichni svobodně pochcali. Jeli jsme zpátky do „*pořád-ještě-skoro-socialismu*“, jeli jsme domů, kde stále ještě neplatilo „*náš zákazník = náš pán*“ (a pro někoho to neplatí ani dneska).

O letních prázdninách jsem dělal spoustu věcí, ale hlavně jsem pomáhal opravovat střechu na našem baráku. Dělal jsem s hluchoněmým klempířem. Kdo to nezažil, ten nepochopí, pokud vůbec uvěří. Klempíř Pepa likvidoval na sluníčku při třicetistupňovém vedru jedno pivo za druhým, chodil po okraji střechy, přiblíže se usmíval a já jsem mu nosil plechový pláty 2×1 metr. Jednou rukou jsem držel plát, druhou se držel střechy. Když zafoukal vítr, byla to fakt psina, kromě jinýho taky proto, že ani já ani on jsme nebyli přivázaní. Dodneška se divím, že jsme to přežili. Nebo aspoň já. Za tu práci mi naši dali peníze na novou kytaru, na fakt úžasnou *španělku*, která dodneška hraje jako žádná jiná. Po prázdninách jsem teda mohl výrazně vylepšit svou *image*, měl jsem novou kytaru, která byla o několik řádů lepší než všechny, co jsem do té doby měl v ruce. Někdo i záviděl, mně to ale bylo dost jedno (protože já tu kytaru měl a nemusel jsem jí tudíž nikomu závidět...).

Začala mě hodně zajímat hudba, to už sice na základce, ale teď se ten zájem tak zdesateronásobil. Pořád jsem si od někoho něco nahrával. Poslouchal jsem úplně všechno, jen disko a dechovku ne. Nejradši jsem ale měl – kromě folku – hlavně starý hardrockový kapely, Nazareth, Deep Purple a podobně. Pořád jsem hrál a poslouchal. Když jsem zrovna nedělal ani jedno, coural jsem po Praze nebo, když přšelo nebo byla moc velká zima, jsem jezdil autobusama a tramvajema z konečný na konečnou. Učil jsem se znát Prahu a díval se, jak se mění. Řekl jsem si, že projedu všechny linky autobusů i tramvají, a taky jsem to udělal. Byly to dobrý cesty a každá z nich mi přinesla něco novýho. Měl jsem walkmana z Mnichova a nosil si s sebou hudbu. Moje spotřeba baterek byla enormní.

Ještě v prváku jsme se seznámili s Pavlem, kterej taky hrál, a bylo úplně jasný, že jsme museli založit kapelu a mít dojem, že to teď teda všem ukážeme. Vymysleli jsme si jméno Orion, hráli jsme na školních akcích a na různěch mejdanech. Po nějaký době o nás věděl každéj. Na konci prváku jsme jeli na chmel, snad poslední ze všech středoškoláků, neboť se socialismem a jeho povinnýma brigádama byl amen. Bydleli jsme v takový hnusný ratejně ve vesnici Kolečov, kde kromě hospody a

krámu bylo úplně kulový. Pořád přšelo, tak jsme toho až tak moc neodpracovali, ale zato se pořád hrálo. Měl jsem výjimku a jako jedinej kluk jsem směl na holčičí pokoj – bydlelo jich tam asi 20 – a hrát i tam. „Zahraj něco romantického...“ říkaly holky vždycky. A já hrál písničky Honzy Nedvěda, tehdy bylo nově vydaný album Kamínky, já ho uměl úplně celý a byla to bomba. Na chmelu jsem se rozhod, že jsem už dost velkej na to, aby mi nikdo nemohl zakázat mít dlouhý vlasy, a tak jsem se pak začal hodně zdaleka vyhejbat všem holičstvím a kadeřnictvím... A taky jsem napsal svojí první písničku, ještě jí mám někde v bloku, byl to překlad americký country balady „Down By The Banks Of The Ohio“. Ten text je ovšem děsnej. Co taky jinýho – musel bejt děsnej.

Ve druháku už jsem měl dost solidní háro, kytaru pořád po ruce, začalo se chodit na pivo a já do toho všeho patřil. Už jsem nebyl *ten divnej*, protože jsem si na lyžáku koupil ty východoněmecký slivky. Všichni už pili pivo. Každá skupina lidí musí mít nějakýho exota, básníka, malíře, hráče, zloděje, prostě někoho, aby se všichni mohli cítit, že jsou nějak výjimečný. S Pavlem jsme hráli každej tejden, někdy taky denně. A chodily nás poslouchat holky všeho druhu – krásný i ošklivý, chytrý i pitomý... prostě jak to tak chodí. Samozřejmě, že nás nezajímaly jen jako publikum, ale hlavně jako holky, teda ne všechny. V tomhle byl Pavel mnohem dál než já, protože já jsem si s nima vždycky jenom povídal. Byl jsem holt vůl.

Ale o Pavlovi se nikdy neříkalo, že je děvkař, to jen o mně; vůbec nevím, proč to bylo zrovna takhle. Pavlovým cílem bylo, abysme měli v kapele zpěvačku, a vodil jich skoro zástupy. Někdy to byla fakt sranda, zvlášť když to byla moc pěkná holka, ale neuměla zpívat... Pořád jsem po škole chodil do Liboce za Ivetou, a i když chodila na strojárnu a chodila s nějakými kluky, pořád jsme byli velký kamarádi (protože ani nikdy předtím ani nikdy potom jsme nebyli nic jinýho).

Petr přestal do Liboce chodit, pořád se doma vrtal v počítači (tehdy jsem počítač neuměl ani zapnout), a tak jsme spolu už ani nehráli. Mým společníkem na výpravách za Ivetou a Danou se stal David, kterej byl vlastně mým sokem. Ale nevím, kam až se s Ivetou dostal, nikdy jsem se neptal a bylo mi to víceméně jedno, protože tehdy jsem nějak pochopil, že kamarádství je veliká věc. Ale to už jsme nechodili jen venčit psa, spíš jsme seděli a kecali. Pes ostatně taky zlenivěl, už byl starý. A jednou v zimě jsme pili pivo, kterýho měli vždycky u Ivety doma hrozně moc, protože máma pracovala v pivovaru jako kontrolor kvality a nějak ho fasovala nebo co, pili jsme a kecali a ve třech jsme vypili basu dvanáctky Herold. Bylo nám prima, tvářili jsme se jako pitomci a byli jsme děsně rádi, že jsme spolu, že třeba nejsme někde úplně jinde, že se známe. Asi ve dvě v noci se Ivetina máma vrátila odněkud z tancování, otevřela dveře a já i David jsme se úplně vyděsili, protože jsme čekali, že nás seřve, vyhodí a tak podobně. Právila jen: „Iveto, děsně ti tu smrdí pivo. Ahoj, kluci. A dobrou noc.“ A bylo to.

Čuměli jsme ještě cestou domů, jen Iveta se smála. Tu noc jsem se fest opil (asi prvně v životě) a někdy k ránu se mi udělalo zle, měl jsem dojem, že to nestihnu na záchod a taky jsem to nestihl, tak jsem blil z okna a pak ráno asi v 7 jsem myl plech pod oknem, aby máma nic nevěděla. Jenže to samozřejmě věděla a možná právě proto mě poslala do krámu pro pivo. Když jsem ho kupoval, dělalo se mi blbě, už jen když jsem viděl ty flašky. V krámě ke mně přišel takovej chlápek a řekl: „To byla noc, co?“ – a zase odprejsknul. Tak nevím, jestli jsem měl halucinace nebo jsem se tak pitomě tvářil nebo mě viděl, jak se motám domů... Ale tahle vzpomínka má taky svůj rub – Ivetina máma před pár lety umřela na leukémii, či co vlastně měla, a Iveta se od té doby vlastně úplně nevzpamatovala. Chodila denně za mámou do nemocnice, byla tam asi tři čtvrtě roku, a Iveta fakt každé den přišla a byla se svou mámou, do poslední chvíle. Víte, jak je to pro holku, který je něco málo přes 20, těžký? Já nevím, protože jsem to nezažil, takže se mi o tom dobře kecá.

Taky jsem byl se školou v Holandsku, docela dlouho. Byl to nějakýj výměnný pobyt a chodili jsme tam i do školy. Tam jsem si uvědomil, že holandština je ze všeho nejvíc *krční nemoc* a teprve potom jazyk. Rozuměli jsme dobře, protože je to jako mix angličtiny a němčiny a oboje jsme se učili. Měli jsme – docela oprávněně – dojem, že v Holandsku se může skoro cokoli. Chodili jsme na party, který ale, kdyby tam nebyli Češi, byly docela nuda, protože domorodci většinou jen seděli a čuměli na video, ani spolu moc nemluvili, natož pak s námi. Když ale zjistili, jak umíme zapařit, začali nám kupovat chlast, protože my na něj neměli a oni měli na všechno. A tak jsme chlastali whisky a všechno možný, Holanďani nevěřili a jen koukali. Sedávali jsme na terasách, u bazénů nebo jen tak na schodech, podle toho, co v tom holandském Beverly Hills kdo u baráku měl, kecali, užívali si „*morálního bahna zkaženého Západu*“, o kterým jsme toho až donedávna slýchali hrozný věci, a bylo nám dobře a hulili jsme jointy, který nám hostitelé ochotně a štědrě dávali, protože přece jsme byli ti pitomci z Východu, který bylo – jak se to několika z nás stalo – potřeba poučit třeba i o tom, jak se splachuje hajzl. Ale pak nějak přišli na to, že všude žijou lidi, a bylo to fajn, už nemachrovali, naopak získali dojem, že Východ je hrozně dekadentní a všichni tam najednou chtěli jet.

A pak jsme taky jednou byli na pivu, táta jednoho toho Holanďana nás pozval na Heineken. Že prej je pivař. Seděl se svejma kumpánama asi tři čtvrtě hodiny nad jednou třetinkou, a když jeden z nich odcházel, přelil své zvětralý pivo sousedovi do sklenice a ten mu ještě poděkoval... Tak jsme se do nich pustili, že tohle udělat u nás, dostane ten *přelejvač* místo díků přes držku. Tím nějak padly naše zábrany a začali jsme si ty jejich *bíry* objednávat ve velkém, takže když oni pili třetí třetinku, my měli asi desátou. Kecalo nám to až hanba. Anglicky, česky, německy... prostě jak to přišlo. Jazykový bariéry definitivně padly. Ale vedle od stolu nás poslouchal nějaký chlapík, který se pak zeptal, odkud jsme. „From Czechoslovakia...!“ , zapěli jsme jak jeden muž. „I’ll never go there...!“ , dostalo se nám zděšené odpovědi.

Jo, bylo to dobrý, v tom *Nederlandu*. Jen ti mladí se nějak neuměli bavit sami, pořád potřebovali mít někoho nebo něco jako zdroj a oni jen čuměli. Jediný, co na ně fungovalo, byla muzika. Takže když jsme si to hasili obstarožní karosou po dálnici, který jsou tam fakt všude, celým autobusem se neslo: „*Hello, you fool, I love you... C'mon join the joyride...*“, a jiný fláky od Roxette, který tehdy byli asi na vrcholu své slávy. A taky říkali, že jim český písničky, který jsem tam hrál, připadají měkký jako plyšovej méďa... Když jsme se vraceli, polovina z nás byla úplně smutná, protože když člověk v 17 někam jede, skoro vždycky má dojem, že tam potkal svou životní lásku, i když s ní prohodil třeba jen 2 slova. Mně se to ale nějak vyhnulo. Asi to tak mělo bejt. Poslední večer před odjezdem jsem si za to, co jsem vyhrál na hracím automatu, i když to vůbec neumím (nebo možná právě proto) koupil dost dobrýho walkmana Sharp, kterej byl snad v celý Praze úplně nejlepší a úplně jedinej, protože lidi si ho pak půjčovali a prohlíželi jako svátost. A fungoval asi 8 let, a to fakt snad denně. *Heavy traffic*, těžkej hukot. A jeli jsme domů a byli jsme zase trochu blíž tomu poznání, který nám všichni s velkejma kecama vnucovali a my si z něj brali jen to, v čem jsme viděli nějakej smysl.

Na konci druháku jsem dal ve třídě dohromady takovej skoro sbor, Pavel byl na školním zájezdě v Německu a já jsem chtěl hrát na nějaký akademii, kde měli bejt úplně všichni žáci gymplu, teda asi tak 800 lidí. Hodně jsme se taky bavili s profesorkou na hudebku, která mě učila vyslovovat a pořádně při zpívání dejchat, za což jsem jí asi nikdy dost nepoděkoval. Tahle paní byla pěkně střelená, ale šťastná, protože po roce 1968 nesměla učit a teď se mohla konečně vrátit k tomu, co měla nejradši. S roztomilou potrhlostí sobě vlastní vymyslela pro náš ansámbl název „*Zpívá 2. G*“ a dala to hned napsat na plakát, řekla mi to až pak. Myslel jsem, že je pěkná ostuda hrát s takovýmhle blbým názvem, ale bylo to jedno, stejně každej věděl, o co – nebo spíš o koho – jde. Bylo to dobrý zpívání, já jsem hrál a asi 8 lidí zpívalo, spirituály a taky po jedný písničce od Žalmana a jednu od Paula Simona. Měli jsme úspěch a nikdy potom jsme se takhle už nesešli. Jeden profesor to tehdy natáčel na video, moc rád bych to viděl, ale nějak se mi to nikdy nepodařilo sehnat, ani to video, ani toho chlápka, co to natáčel, protože ten rok ze školy odešel někam dělat byznys, jak to tak chodí.

Třetřák uběhnul, ani nevím jak. Ale pamatuju si, jak jsme s Davidem byli u školní dorostový doktorky na nějakým očkování (byli jsme nemocný, a tak jsme šli oba pozdějc, i když jsme chodili každej do jiný třídy) a děsně jsme se v ordinaci smáli návodu na desinfekci gynekologickýho zrcátka, o kterým jsme do toho dne nevěděli, ani že existuje, natož jak vypadá. Sestřička, hodná paní, nám ho ukázala a pak nám oběma píchla nějakej ten očkovací sajrajt. A taky mi řekla, že mám jít první, protože vypadám jako Žalman. No nevím, třeba špatně viděla...

V červnu jsme jeli se třídou na sportovní kurz do Želivi. Sportovní se jenom jmenoval, protože tam jako dozor byli 2 tělocvikáři, chlap a ženská, který spolu tajně-veřejně chodili, takže jsme je viděli jen při snídani, obědě a večeři (ted' už jsou manželé, když se předtím každé z nich rozvedl). Hrál jsem tam snad 20 hodin denně, poprvé před mýma spolužákama ze třídy i svy písničky. Vždycky se ptali, od koho to je, a já se styděl, protože jsem nevěděl, jestli se náhodou neptaj proto, že jim ty písničky připadají blbý. Bylo to tam dobrý, pořád jsme si měli co povídat a nikdo z nás nemyslel na to, co bude, až ta škola skončí, až budeme na ten velikej svět sami. Vlastně já jsem na to myslel, tak na to asi mysleli i ostatní, ale nikdo o tom nemluvil. Ve stanu jsem bydlel s Tomášem, co je ted' starosta našeho obvodu. Vždycky to byl takovej politik... Nesmělo se tam kouřit (jako že *školní akce*), ale on měl s sebou kartón bílejš cigaret Kent, nabídl jich pár profesorce a tím zákaz kouření padl. Leželi jsme vždycky s Tomášem večer ve stanu, otevřeným vchodem čučeli na nebe, kouřili ty bílý retka a žvanili a žvanili, dokud jsme neusnuli. Někdy to bylo až k ránu.

V sobotu jsme se vrátili z kurzu a v úterý jsme jeli na vodu. Pondělí jsem strávil na obvodní vojenský správě – byl jsem u odvodu. Byla to docela sranda, ale zároveň jsem měl strach ze setkání s něčím, čeho jsem se kdysi ve čtrnácti bál tak, až jsem nemohl usnout. Bylo nás tak asi 20, všichni jsme se museli vysvléct do trenek a slipů a pak jsme dostali šampusky a museli jsme pak předvést svy produkty nějaký babě v plášti, které byla podle všech znaků naprosto namol. Pořád nám všem nadávala, ať s těma skleničkama neuhejbáme, ale to spíš ona se nebyla schopná se trefit testovacím proužkem dovnitř sklenice. Pak jsme museli po jednom napochodovat na značku namalovanou na zeleným linu (*a jakou jinou barvu bys u vojáků čekal...?*), ve slipech zasalutovat a říct: „Branec XY se hlásí odvodové komisi!“ Byla to absurdní legrace jak ze Švejka nebo z Hlavy XXII. Ale taky smutný jako v písničce „Vojín XY hlásí příchod“ od Katapultu, kterou jsme někdy taky hrávali. Nějaký zelený mozci a taky dvě nebo tři vyschlý starý baby na nás koukali a ptali se na samý nesmysly, třeba jestli se v noci pomočujeme, na stejný hovadiny, který byly v tom jejich dotazníku. Předstíral jsem hluchotu, slepotu a mírnou demenci, ale moc platný mi to nebylo. Na místě jsem požádal o odklad ze studijních důvodů. Když jsem konečně vypadl ven, v omluvňáku razítko na celej den, už jsem do školy nešel. Nějak jsem se nechtěl toho dne už setkat s žádnou institucí, i když gympl byla instituce hodná a milá...

Byl červen a bylo mi fajn (na tu armádní frašku jsem rychle zapomněl, jen jsem se rozhodl, že se za každou cenu musím dostat na VŠ, abych nemusel na blbou vojnu), třída byla dobrá parta, i když přece jen jsem nebyl to takzvaný „*zdravý jádro*“, protože jsem měl vždycky trochu odpor k davu. A tak jsem si dělal, co jsem chtěl. Na vodu jsem si s sebou nevzal žádný jídlo, jen jsem se s lidma ze třídy (spíš teda s holkama) dohod, že já jim budu hrát a oni mě krmit. Měli jsme ve třídě 2 skupiny holek, který pořád proti sobě něco měly – já jsem se preventivně domluvil na jídle za hraní s oběma

skupinama, takže jsem každý jídlo měl dvakrát. A taky jsem si nevzal brejle, protože jsem očekával, že se cvakneme a že bych je utopil. Měl jsem se tam dobře. Jeli jsme Lužnici, byl nádhernej červen, na to všechno jsem se díval nezasklenujma očima a asi jsem líp viděl, protože jsem se tam hodně zamiloval, a když si na to vzpomenu, pořád vidím její oči a blondatý lokny... Ale protože jsem nebyl jako jiní „muž činu“, spíš mi šly ty písničky a řeči, protože jsem byl fakt velkej romantik, nedal jsem jí ani pusu. Byl jsem dost zoufalej „muž keců“, ale ne že bych chtěl, jinak mi to pořád nějak nešlo. Na lodi jsme jeli s Danem, což byl snad největší flegmatik, kterýho jsem kdy viděl. Mluvil vcelku málo, jen když opravdu nebylo vyhnutí. Když už se rozhodl něco říct, mělo to vždycky hlavu a patu, což se o většině ostatních říct nedalo – ti mluvili naopak pořád a většinou o ničem. Nevadilo mi to, byl jsem úplně stejnej. Za lodi jsme měli ve vodě na provázku vždycky pár lahváčů, aby nám cesta dobře ubíhala. Dan si mlčel a já pil Platan nebo Regent a zpíval si a smál se, když jsme se cvakli.

Jmenovala se Jitka a byla z Meziboří u Litvínova. Jejich škola, peďák z Mostu, taky pořádal vodáckej zájezd. Ale oni to měli takový uhozený – měli málo lodí, a tak se rozdělili na 2 party, který se střídaly; jednou šla jedna půlka lidí pěšky a druzí jeli po vodě, další den opačně. Byly to samý holky a vždycky nám mávaly z břehu. Večer se – jak jinak – hrálo. A protože náš oheň nějak skomíral (nikomu se holt nechtělo jít na dřevo), pozvaly nás *slečny pedagožky* ke svému. „Zahraj...“, slyšel jsem a v duchu si dodal „...něco romantickýho...“, jak už jsem to znal a jak jsem se naučil, co na ty holky platí. Hrál jsem, tehdy vyšla další deska Honzy Nedvěda, jmenovala se Jakub podle jeho malýho syna. Zas jsem tu desku uměl celou... Byla to zvláštní doba, protože písničky, nejen Honzovy, ale prostě vůbec písničky hraný naživo, byly něco, co každěj chtěl, a bylo fuk, jestli člověk hrál folk nebo třeba jazz jako třeba jeden z našich učitelů – jmenoval se Benda, hrál na cello klasiku a na kytaru jazz, ale tak skvěle, že dodnes slyším: „...starej pán sedí a poslouchá jazz a zdá se mu, jako by to bylo dnes... Starej pán sedí a poslouchá jazz a na desce se točí pes...“. Tehdy jsem to chtěl umět a hrát všem, dneska to umím, ale nehraju to nikomu. Svět je holt samej paradox. A Benda je ředitel mýho bejvalýho gymplu...

No a tak jsem teda hrál a jak jsem se koukal kolem, uviděl jsem ty krásný velký oči a byl jsem okamžitě ztracenej. Okamžitá mozková smrt a tak. „*Total eclipse of the heart...*“ Holky měly takový dost praštěný profesory, normálně je zahnali spát, přišli s kýblem a chrstli ho do ohně... To my jsme si mohli dělat fakt cokoli, docela se divím, jak nám věřili, i když tam s náma byl matikář, kterej se další rok ukázal jako faktickej kretén, když dal pětku z písemky třeba jen za to, že někdo měl zelený desky na sešitu, když on chtěl modrý. Ale co, blbci jsou všude, lidská blbost je věčná a tak dále. Prostě když někdo nešel spát, bylo to našim učitelům jedno. Oni spát šli a vůbec to neřešili, nějak to pořád nemůžu pochopit. Ale i těm největším hlídačům se dá zdrhnout, a tak jsme se i přes zákaz mosteckejch profesorů s Jitkou šli projít ven z kempu a povídali si a mně se hrozně líbila a chtěl jsem jí dát pusku a

vůbec jsem si na to netroufal, protože jsem měl dojem, že všechno zkazím, že jakmile se jí dotknu, rozplyne se. Takovej jsem byl totiž vůl... Za chvíli jsme šli spát. Teda ona šla spát a já ležet, protože jsem tu noc vůbec neusnul. Nebo možná jen na chvílku.

Ráno jsme s Danem navěsili piva na provázky kolem lodě a vyrazili.

Mimochodem – vzpomínky jsou hrozná věc, všechno se zdá lepší, než ve skutečnosti bylo. Třeba to vzpomínkové pivo určitě teď chutná o dost lépe než tehdy to skutečné... A tak dost možná ani ten kemp neměl tak pěkně vysekanou trávu, jídlo nebylo tak dobré, dívky tak krásné a ani kytary nemusely znít tak skvěle... Co je vlastně pravda? To, co se skutečně stalo, nebo to, jak si to lidé pamatují? A kdo to dokáže rozlišit? Říká se, že pravda je interpersonální shoda. Tak třeba tak.

Měli jsme danej jen cíl a každéj mohl jet, jak se mu zachtělo, prostě úplná volnost. Nechali jsme se jen unášet proudem, a protože Lužnice není zrovna žádná bystřina, sunuli jsme se velmi zvolna k dalšímu kempu. Pili jsme jihočeský Regenty a bylo nám fajn. Jitku jsem navzdory svému přání viděl až večer, chvíli jsem jí hrál a nedostal proto večeri, protože jsem si to „u našich“ neodpracoval, a zase jsem měl ten pocit, že je hrozně důležitý bejt zrovna v ten okamžik právě tam, jenže pak jsem šel se třídou do hospody, abych náhodou o něco nepřišel, a když jsem se vrátil po trochu dobrodružný cestě, během který Dan – zcela zmoženej vodkou Gorbatschow – spadl z úzký a neosvětlený cestičky do řeky, takže než jsme ho vylovili a přiměli k další cestě, Jitka už asi spala a já nevěděl, v kterým stanu. Odvahu, abych ji hledal, jak by to udělali snad všichni kluci, co jsem znal, tu jsem teda fakt nenašel. Šel jsem spát do červenýho stanu a měl pocit, že mě nic dobrýho nečeká, že jsem si to všechno nějak pokazil.

Ráno jsem si od ní vzal adresu a jeli jsme poslední úsek do Veselí a odtamtud domů. Na rozdíl od třídního výletu na konci osmičky to nebylo *veselí ve Veselí*, ale pořádný smutno. Pak jsem Jitku viděl ještě asi třikrát a hrozně dlouho jsme si psali. Teď má dítě a manžela, kterej jí asi nedává mý dopisy, protože mi na nic neodpovídá, a když náhodou napíše, vyčítá mi, že nepíšu. (Mluvím fakt o dopisech na papíře, v obálce se známkou... E-mail byl tehdy sci-fi; teď už není, ale stejně už žádný kontakt nemám... K čemu taky.) Ale to jsem tenkrát, když jsem seděl v plným vlaku na barelu s věcmi, ještě nevěděl. Byl jsem úplně smutnej a hrál jsem taky úplně smutně a všichni věděli proč, a tak do mě ani nijak moc neryli, abych zahrál „něco veselýho“, jak vždýcky chtěli a já to moc neuměl, byl jsem odjakživa dost *depre* hráč... Začínaly prázdniny a já se na ně vůbec netěšil. A hned doma jsem na modrej papír napsal hrozně dlouhej dopis, ale ještě před tím písničku o tom, že léto někdy není vůbec fajn...

Jsem vypravěč. Vykladač. A tak dále. Ale k tomuhle nemám co říct, protože se to všechno zdá být tak dávno, že to vypadá, jako by to zažil někdo jiný. Jako by se to vůbec nestalo. Jako by to byl sen. Sen na konci rána, tak se jmenuje jedna důležitá kniha, kterou Michal – a s ním tedy i já – četl snad desetkrát. Všechno je sen. A v té knížce se píše: Není důvod být vážný... Hej, Michale, nebuď vážný...

Možná jsme sen i my. Ale komu se zdáme...? A co s námi bude, až se ten, komu se zdáme, probudí?